

Deze nota betreft het thema 'de opgaven van Rijnland'

Rijnland zorgt van oudsher voor droge voeten en schoon water. Door klimaatverandering stijgt de zeespiegel en extreme neerslag en droogte komen vaker voor. Rijnland neemt samen met inwoners en bedrijven doelmatige maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan.

Film de opgaven van Rijnland

VV-besluitnota MJP 2019-2022

Registratienummer:
18.083932

De VV besluit:

Het Meerjarenperspectief 2019-2022 vast te stellen, met daarin:

1. Voortzetting van de activiteiten die nodig zijn om het WBP5 te realiseren, inclusief de uitvoering van het reguliere werk en het verder op orde brengen van de basis - met name ook in de waterketen - met dien verstande dat een substantieel deel van het onderhoud vooralsnog correctief blijft.
2. Daarnaast het binnen de beschikbare capaciteit getemporeerd oppakken van de nieuwe opgaven:
 - a. streven naar energieneutraliteit vanaf 2025;
 - b. uitvoering van Kijk op Waterkwaliteit (voor zover niet begrepen in 1);
 - c. extra klimaatmaatregelen in de polders.
3. Een verdere beheersing van de schuldenlast, waarbij het passeren van de 300%-grens nog eenmalig verschuift naar uiterlijk 2027, door een mix van interventies.
4. Een jaarlijkse lastendrukstijging van 2,0% in 2019 t/m 2022.

Context

Rijnland is verplicht een meerjarenperspectief (MJP) op te stellen, met daarin een doorzicht van de ambities en de financiële consequenties voor tenminste vier jaar. De VV geeft via het MJP het kader mee voor het uitwerken van de Programmabegroting 2019, waarover de VV op 21 november beslist.

Argumenten

1.1 Daarmee komen we onze afspraken uit het WBP5 na

Met dit MJP realiseren we het Waterbeheerplan 2016-2021, 'Waardevol Water' met daarin de ambities voor het samen werken aan droge voeten en schoon water zoals de VV die in 2016 heeft vastgesteld en waarin de belangrijkste punten uit het coalitieakkoord zijn opgenomen.

1.2 Het reguliere werk is onze basis

De kern van ons werk bestaat uit het beheren van het waterpeil in 800 peilvakken, het zuiveren van het afvalwater van bedrijven en 1,3 mln inwoners, het onderhouden van 1.300 km keringen, 2.600 km watergangen en honderden kunstwerken. Dat doen we zo goed mogelijk. Rijnland is daarbij bezig met een omslag van met name correctief naar meer risicogestuurd en preventief onderhoud, volgens de werkwijze van assetmanagement. Om zoveel mogelijk binnen de gestelde financiële kaders te blijven verloopt deze transitie gefaseerd. Dat betekent dat vooralsnog een substantieel deel van het onderhoud correctief blijft.

1.3 Na veel investeringen in 'droge voeten', zijn nu meer investeringen in de waterketen nodig
Rijnland heeft in de afgelopen jaren een goede voortgang geboekt in de programma's Waterveiligheid en Voldoende water, zo blijkt uit de Effect- en middelenmonitor 2017. Hieruit komt eveneens naar voren dat het nodig is om nu meer prioriteit te geven aan het werken in de waterketen, in verband met kwaliteit van het effluent en de staat van de assets.

2.1 Dit is zoveel mogelijk in lijn met de VV-besluiten van 28 maart

Het college heeft de balans gezocht tussen:

- het al zoveel mogelijk verder uitvoeren van de ambities voor energieneutraliteit, kijk op waterkwaliteit en extra klimaatmaatregelen;
- het niet teveel afwijken van de kaders die de VV heeft gesteld aan de lastendrukstijging en de schuldenpositie;
- de ambtelijk beschikbare capaciteit.

3.1 De VV hecht aan een financieel gezonde langetermijnplanning

Dit MJP komt uit op een schuldenpositie van 305% in 2026 en 295% in 2027. In verband met de kaders die de VV gesteld heeft voor de schuldenpositie wil het college nu zeker stellen dat Rijnland vanaf 2027 geen hogere schuldenlast meer heeft dan 300%. Het college neemt daartoe een mix van maatregelen, te weten:

- a. Onderzoeken van een investeringsplafond van gemiddeld € 110 mln/jaar, vanaf 2020 (bruto zonder concernbrede korting).
- b. Gebruik maken van de lange termijn assetplanning (LTAP), als afwegingsinstrument om binnen dit investeringsplafond te blijven.
- c. Minder activeren van projecten, door die vanaf 2019 structureel voor € 2,5 mln/jaar te financieren uit de exploitatiebegroting. Dit leidt tot € 10 mln meerkosten in de MJP-periode maar tegelijk in toenemende mate tot besparingen: na ca 15 jaar is de besparing groter dan € 2,5 mln/jaar.

Deze maatregelen komen in vervolg op de maatregelen die Rijnland in de afgelopen jaren genomen heeft, waaronder: het niet langer activeren van de HWBP-bijdragen (€ 14 mln/jaar); verhoging van de investeringsdrempel; een aantal versnelde afschrijvingen; afschaffing van de bouwrente; en meer regulier werk opgenomen in de exploitatiebegroting.

4.1 Dit is inclusief een personele versterking

- Vorig jaar is een strategisch personeelsplan (SPP) voorgelegd, waarbij de VV heeft gekozen voor het middenscenario. Op basis van het geactualiseerde SPP stelt het college voor in te stemmen met een uitbreiding van de capaciteit met 9,85 fte.
- College heeft de door de organisatie gevraagde personele versterking slechts gedeeltelijk opgenomen. Hierdoor kan de organisatie in mindere mate of in een lager tempo voldoen aan (nieuwe) bestuurlijke ambities.
- Afgezien van de kwantiteit zijn op sommige posities andere competenties nodig. De kosten daarvan financieren we uit een nog in te stellen frictiepot (besluit bij jaarrekening).

(1 t/m 4) Deze MJP-uitwerking is de meest gunstige, vergeleken met referentiescenario's

Het college heeft meerdere scenario's laten verkennen, waarbij het voorliggende scenario het meeste recht doet aan de uiteenlopende belangen en risico's. Enkele referenties:

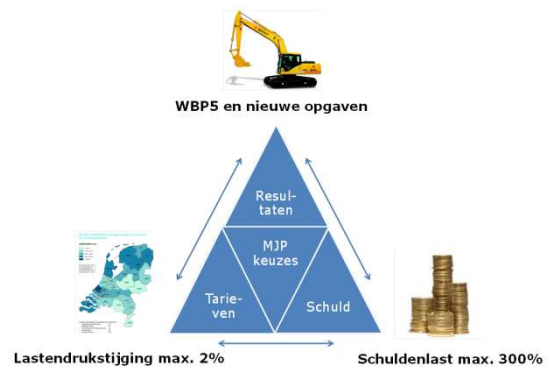
- Om een Nul-scenario te realiseren, dat uitkomt op structureel max. 2% lastendrukstijging per jaar en max. 300% schuldenpositie in 2026 bij 0 fte personele groei, moet Rijnland ca € 27 mln in mindering brengen op het investeringsvolume over 2019-2022. Dit vergt ingrijpende keuzes in de geplande investeringen en nieuwe opgaven, die naar het oordeel van het college onaanvaardbaar zijn.

- Met een Max-scenario zou Rijnland de slag naar risicogestuurd preventief onderhoud sneller kunnen maken en voluit kunnen werken aan het sneller op orde brengen en houden van o.a. zuiveringstechnische werken en keringen. Ook kan Rijnland daarmee de nieuwe opgaven meteen op tempo oppakken (energie, waterkwaliteit, klimaat) en voorzien in voldoende personele capaciteit om beter in te spelen op externe ontwikkelingen en samenwerkingskansen en de kwaliteit van dienstverlening verder verbeteren. D&H vindt de financiële consequenties van dit scenario echter niet aanvaardbaar in het licht van de kaders die de VV gesteld heeft: de lastendrukstijging zou uitkomen op 3% in 2019 en 3,5% per jaar in 2020 t/m 2023, met een personele groei van 42,5 fte.

Risico's

1.1 Dit MJP is een weloverwogen mix van keuzes, maar kan niet in alle belangen voorzien

In het voorliggende MJP heeft het college gezocht naar een optimale balans in de driehoek: resultaten, lastendrukstijging en schuldenlast en binnen de personele capaciteit. Dat betekent ook dat er ambities en kaders zijn waaraan niet 100% voldaan kan worden en dat er een risico is dat we energieneutraliteit en waterkwaliteit niet op de streefdatum realiseren, waarbij het college met waardering constateert dat de organisatie het als een uitdaging beschouwt binnen de krappe kaders zoveel mogelijk bestuurlijke prioriteiten te verwezenlijken. Bij een MJP gaat het om afwegingen op hoofdlijnen. De nadere uitwerking vindt plaats bij de Programmabegroting 2019.

1.2 Kans op meerkosten door externe ontwikkelingen

Uit oogpunt van scherper ramen is ervoor gekozen om een aantal mogelijke kostenverhogingen niet al te begroten maar op te nemen als risico. De belangrijkste zijn:

- Het kabinetsvoornemen om de vrijstelling van zuiveringsslib voor de afvalstoffenheffing op te heffen. Via HVC zou Rijnland hierdoor jaarlijks tot € 1,4 mln meer moeten betalen.
- Een mogelijke inperking van de koepelvrijstelling btw voor personele lasten van gemeenschappelijke regelingen kan leiden tot jaarlijks € 0,7 mln aan extra kosten.
- De voorlopige kostenverdeling van het HWBP-programma kan leiden tot jaarlijks gemiddeld € 0,5 mln aan hogere, nog niet begrote kosten.

Hier staat tegenover dat bij de verbonden partijen momenteel sprake lijkt van één of meer aanhakers, in plaats van afhakers. Dit kan voor Rijnland leiden tot enigszins lagere bijdragen.